

Pr Karmen Joller
Sotsiaalminister

01 . juuni 2026.a.

ARUPÄRIMINE

Eesti inimeste vähene tervena elatud eluiga

Lugupeetud sotsiaalminister

Statistikaameti värsked andmed näitavad, et Eesti inimeste oodatav eluiga on tõusnud 79,8 aastani, kuid tervena elatud aastate arv on langenud 57,3 aastani. See tähendab, et Eesti inimesed elavad keskmiselt enam kui 22 aastat terviseprobleemidega. Eriti murettekitav on asjaolu, et tervena elatud aastate vähenemine puudutab enim nooremaid inimesi kuni 35. eluaastani. Statistikaameti hinnangul on viimastel aastatel vähenenud nende noorte osakaal, kes hindavad oma tervist heaks või väga heaks, ning samal ajal on kasvanud pikaajaliste haigustega noorte arv.

Sotsiaalministeeriumi enda vaimse tervise analüüsid näitavad samuti süvenevat kriisi. Ministeeriumi hinnangul on depressioonirisk enam kui veerandil Eesti inimestest ning noorte seas koguni igal teisel. Samuti on toodud välja, et Eestis puudub terviklik vaimse tervise süsteem ning kriitiline puudus on nii spetsialistidest kui kättesaadavatest teenustest.

Euroopa Liidu võrdluses on Eesti tervena elatud aastate näitajalt jätkuvalt kehvemas pooles. Euroopa Liidu keskmine tervena elatud eluiga oli 2023. aastal üle 63 aasta, Eestis aga ligi kuus aastat vähem. Mitmete analüüside kohaselt tähendab see, et Eesti inimesed elavad küll kauem kui varem, kuid suur osa sellest ajast möödub krooniliste haiguste, vaimse tervise probleemide või piiratud töövõimega.

Avalikkuses tekitab üha rohkem küsimusi ka vastuolu riigi tervisepoliitika ja tegeliku olukorra vahel. Ühelt poolt räägitakse pensioniea tõstmisest ja pikemast tööelust, kuid teisalt halveneb just nooremate põlvkondade tervise seisund. Ekspertid on juhtinud tähelepanu sellele, et Eesti tervishoiusüsteem keskendub liiga palju tagajärgede ravimisele ning liiga vähe ennetusele, tervisekäitumisele ja vaimse tervise hoidmisele.

Murettekitav on ka asjaolu, et noorte vaimse tervise probleemid süvenevad väga kiiresti. Avalikkuses on kõlanud hinnangud, et laste ja noorte vaimse tervise häired on muutunud lausa ühiskondlikuks kriisiks ning suitsiidikatsete arv noorte seas kasvab.

Eeltoodust tulenevalt palume teil vastavalt Riigikogu töö- ja kodukorra seaduse § 139 vastata järgmistele küsimustele:

1. Kuidas hindab sotsiaalministeerium olukorda, kus Eesti inimeste oodatav eluiga kasvab, kuid tervena elatud aastate arv väheneb?

Arupärimine

"01." 06.2026.Nr.021

2. Millised on sotsiaalministeeriumi hinnangul peamised põhjused, miks just noorte tervisenäitajad halvenevad? Kas ministeeriumil on olemas eraldi tegevuskava noorte füüsilise ja vaimse tervise parandamiseks ning milliseid konkreetseid meetmeid see sisaldab?
3. Kuidas kavatseb ministeerium parandada vaimse tervise teenuste, sealhulgas psühholoogilise abi ja psühhiaatrilise ravi kättesaadavust noortele?
4. Kas ministeerium peab realistlikuks pensioniea tõstmist olukorras, kus tervena elatud aastate arv väheneb ja noorte tervis halveneb?
5. Milliseid meetmeid kavandatakse tervisekäitumise parandamiseks, sealhulgas liikumise, une, toitumise ja sõltuvusprobleemide ennetamiseks noorte seas?
6. Kas ministeerium analüüsib seost sotsiaalmeedia kasutuse, töö- ja õppesurve ning noorte vaimse tervise halvenemise vahel?

Lugupidamisega

Lauri Leht

Andrei Korobeynikov
Vladimir Arkhipov

Peter Enneth

Aleksandr Tsyplov

Vadim Belobrovtshev

Anastassia Koraleuko-Kolhaat